

No més drets sense febre.
No més febre sense drets.
 Los drets individuals son imprescriptibles, ilegibles e ingarantibles. Legalisar la llibertat basant pretext de garantir-la, es cometre atentat contra ella. La llibertat propia acaba allí ahont comença la llibertat ajena. Es lict, donchs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. La resignació que predicen las religions no es més que la fórmula del engany ab que's preté perpetuar la injusticia social en lo mon. Las religions son caixas d'horros que viuen de la estafa d'admetre capitals en la terra, assegurant pagar crecscuts interessos al col.

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

LA TRAMONTANA
 defensa 'ls principis liberals més avansats, sense atenuants de cap mena. La TRAMONTANA es antireligiosa de totes las religions, porque totes son igualment dolentes y depressives para la dignitat y la inteligencia humanas. La TRAMONTANA en política defensa sempre al més adelantat contra 'l més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi 'l modo de ser del productor, evay supeditat al capitalismo. La TRAMONTANA no está afiliada a cap partit, servint los interessos generals de la llibertat sense compromison ni preocupacions de societat.

PREUS DE SUSCRIPCIO
 Espanya, 1 pesseta trimestre.— Extranjer, 3
 Las suscripciones se pagan per adelantat

ADMINISTRACIO : carrer de Poment, 1, 1.ª : BARCELONA
 Pels pagos s'admeten llibreries del Giro Mútuo, Dietras de fácil cobro y sellos de 15 céntims. No s'admeten llibreries especials de periódicos

PREUS DE VENTA
 Número solt, 5 céntims.— No exemplars, 1 pta.
 Surt a l'um puntualment cada divendres

LAS GUERRAS ACTUALES

Guerra de per riure.

Guerra de veras.

QUESTIONS SOCIALS

VII ORGANISACIÓ ANARQUISTA

Succeeix casi sempre que d'anarquisme s'parla, que 'ls quins volen contradir-lo, rebatir-lo ó quan menys posar en dubte la justícia que l'informa, s'aferran á lo que suposan dificultats de sa pràctica, y no podentio atacar en sa filosofia ni en sa lògica irrefutables, devallan á qüestions de detalls, á futilitats de procediment, oblidant que mil vegades s'ha repetit que l'anarquisme no es un sistema determinat dels que s'tancan á tota innovació, sino una doctrina que senta 'ls principis fundamentals de la llibertat humana y deixa tot lo demés referent á detalls y procediments als quins tingan d'implantar-la, perquè sots aixís se logra progressar constantment pera l'acceptació de tots los avenços que s'van determinant en las mateixas idees y no s'cau en l'absurdo de dogmatizar creat simemas que entorpeixen sempre la marxa progressiva de la humanitat enveus sa perfecció.

De modo que, atenent á 'ls rahons, no caldria, no tindriam que descendir á buscar de quina manera, per exemple, se castigaria, com s'castigaria ó impediria la criminalitat en l'anarquisme, sino que sentat lo principi fundamental de que tot es licit al individu mentre no atenti al dret d'un altre, la societat que proclamí de implantar aquesta doctrina, ella buscará la millor manera de fer-la efectiva, ja que pretendre ferho ara es casi segur que no pot acertarse per no ser possible apreciar lo grau de cultura, las costums y demés circumstancies que concorrien en una societat que encara té de venir, y molt menys determinar los defectes que necessitan reformarse després de posar en pràctica un nou sistema social. Mes es tant lo que se 'ns alborza, com ja havem dit, buscant dificultats en insignificants qüestions de detalls, que anem á fer un estudi d'organización anarquista, tal vegada 'l més complet de tots aquests treballs, pera que 's vegi que tot té solució racional y lògica en l'anarquisme, y que res hi ha de descuydat de tot lo que s'necessita per la organización social d'un poble lliure.

Y abans d'entrar en materia, repetim una vegada més que no pretem dogmatizar ni fer sistema al descendir á qüestions de detalls, sino que ab los coneixements d'avuy y estudiant los problemas del pervindre, s'aportan dats á la sociologia pera millor luego anar definit tots los avenços que 'l temps va determinant.

I.—BASE SOCIAL

Sent l'anarquisme una rama del socialisme, y sent aquesta la organización de la societat baix la base de la asociación universal, clar que lo primer que procedeix en tot sistema socialista es fixar la base de la societat que 's preté constituir.

La base social del anarquisme es la mateixa, es la comú á totes las escuelas socialistas: es lo *productor*. Necessitantse de la asociación perquè l'individu aïslat no pot produhir ni lo indispensable á sas necessitats materials, sent aixís que no menys que d'aquestas necessitas de las morals, se constitueix la societat pera produhir, y res més lògic que fundarla baix la base del *productor*. Així, donchs, la base social fundada en lo *ciudadá* en las modernas societats civillizadas, té de desaparèixer pera donar pas al *productor*, perquè *ciudadá* pot serho 'l *lladre*, l'*usurer*, lo *capella*, lo *butaf*, etc., y *productor* no ho es més que aquell que produheix algo útil á sos semblants. Algunes escuelas socialistas, supelint al *productor* á tal ó qual sistema, poden més ó menys esclavitzar-lo; en la anarquisme 'l *productor* té de subsistir sempre en la més completa llibertat, puig de lo contrari ja no hi ha anarquia. Aixís es que 'l *productor* s'associa, si vol, pera produhir, y resta produhir aïslat si aixís ho té per convenient. La ensenyansa integral que haurá á son temps rebut tot *productor* lo posará en condicions de poder sempre dedicarse á lo que més s'adapti á sas especials aptituds, fent aquesta

soia condició que la producció pugui sofrir considerable augment comparada ab la mateixa quantitat de brasos empleats avuy. Aquesta mateixa instrucció, que haurá educat los sentiments y encarrilat las passions, s'encarregará de demostrar á cada *productor* la necessitat d'associarse, sobre tot en los rams agrícolos é industrials, pera produhir més y millor ab menys esforços individual, ja aplicant la divisió del treball en los tallers comunals ó colectius, ja podent servirse millor de la maquinaria, que sots llavors, servint pel descans de la humanitat facilitant la producció, complirà la missió civillizadora pera la qual la ciencia l'ha creada.

Associat cada *productor* com y ab qui tinga per convenient, constituirán lliurement la primera entitat social: la lliure asociación de lliures *productors*. Fins ara lo més convenient ha semblat que fora constituir las asociaciones per rams de treball iguals ó molt semblants, federantse luego ab los altres de cada localitat y després ab tots los demés de fora, posant en vigor lo principi federatiu aplicat á la economia social.

Y tenim ja constituïda la societat baix la base del *productor*.

II.—PRODUCCIÓ Y CONSUM

Res més irrisori é injust que 'l sistema social d'avuy, en que 'l consum té de supeditarse á la producció. Tot sistema socialista té per objecte anular aquesta anomalia de lesa humanitat, y fer que, com es natural, la producció obeheixi sempre á las necessitats del consum, tant en l'ordre material com en lo moral. Si la ley de la concurrència es en més ó en menos indispensable á la vida de las societats, supeditant la producció al consum vindrá sempre la concurrència tan atenuada, que es impossible que jamay s'assemblen al desbordat torrent ab que avuy se manifesta. ¿Cóm serà aixó possible? Molt senzill: per la facilitat que tindrà tot *productor* de cambiar de treball sempre que vulga, tant per haver adquirit diferentes aptituds per medi de la ensenyansa integral, com per tenir sempre obertes totes las portas de tots los rams de producció.

III.—TASSACIÓ DEL TREBALL

Al arribar aquí precisa molt tindre en compte las idees particulars de cada escola socialista pera atrevirse á abordar ab bon fonament la qüestió difficilíssima de la tassació del treball.

En efecte, mentres en lo comunisme propiament dit no precisa tassació de treball perquè tot es de tots, y perquè (com ja havem dit en l'article respectiu) senta 'l principi fundamental de que la societat respecte al individu té de donar *de cada un segons sas forzas* y té de donar *A cada un segons sas necessitats*, en las escuelas no comunistas—y nosaltres considerem lo ver-la-ter comunisme incompatible ab l'anarquisme—que proclaman lo principi de recompensar *A cada un segons sas obras* precisa de tota precisió la tassació del treball, perquè sens ella no podria determinarse lo valor d'una producció respecte á un altre, y per natural conseqüència no podria precisarse equitativament lo donar *A cada un segons sas obras* mentres no estés ab justícia valorat l'efort individual empleat en conseguir una determinada classe de productos ab l'efort individual empleat ab tots los demés rams de producció. Aixís, donchs, los colectivistas anarquistas—(quina escola es no tan sols la de més importancia entre 'l socialisme espanyol, sino la que s'obra més pas cada dia per tot arreu determinant notables rectificaciones en lo comunisme modern)—proclaman la necessitat de la tassació del treball, y sent ella lo problema més intrincat á resoldre, clar que menys pot aplicarshi sistema determinat, perquè qui s'hi trobi es qui té de buscar la solució al problema ab tots los medis de que allavors disposi, que segament serán molts més que 'ls que ara 's conciben. Mes com ja havem dit al principi que nosaltres estudiem totes las qüestions quan menys pera aportar dats á la sociologia y pera ajudar á la resolució dels grans problemas socials, també havem llargament estudiat lo problema de la tassació del treball, y dintre d'ell havem trobat una idea general que, fugint de tot sistema com totes ellas, determina be 'l fi sens particularisar los medis.

Aquesta idea es la tassació del treball per la UNITAT D'ESFORÇOS.—Exemple: Se busca lo terme medi de producció d'un jornal de sis horas de

un sombrero, y aquella producció se valora igual ab la d'un jornal identich de tintorer, de paleta, de teixidor, d'escribent, d'escombriayre, d'impressor, de saastre, etc., etc. Y buscant luego la equivalencia d'aquesta unitat de esforços—que igual pot ser la que havem dit que qualsevol altra—dels oficis industrials en relació ab la empleada pels oficis agrícolos, y la d'aquestos ab los demés rams de producció, y tenint en compte lo principi de la solidaritat, condició indispensable de tot socialisme no comunista (y del que oportunament tractarem en aquest mateix article), ja tenim ben determinada la tassació del treball per la UNITAT DE ESFORÇOS INDIVIDUAL en cada ram de producció, que si be pot alterar lo valor dels productos cada vegada que una nova màquina ó un nou invent vinga á facilitar la producció, en cambi may alterarà la justícia de la tassació del treball mentre aquesta se supediti al principi de la UNITAT D'ESFORÇOS.

IV.—ARTS Y CIENCIAS

Es casi ocios dir que en l'anarquisme, com en totes las escuelas socialistas modernes, se dedica preferent atenció al foment de las arts y de las ciencias, perquè ja es axioma incontrovertible que tant necessita l'home dels aliments, nutritiu material, com del esbany, dels goigs que proporcionan las bellas arts educant lo sentiment y de las satisfaccions que proporciona la possessió de la ciencia, nutritiu moral sens la qual la inteligencia humana degeneraria fins á confondre's ab los sers irracionals.

Las produccions científicas y moltas de las artísticas no 's concebeixen més que per l'individu aïslat, perquè ni la resolució d'un problema de matemáticas ni la pintura d'un quadro ni la creació d'un himne necessitan de la colectivitat de matemáticos, de pintors ni de músics. Aquestos treballs, donchs, no poden ésser tassats més que per tos autors y en ella no hi cap, á menys de supeditarse á una tirania comunista, altre regulador que la oferta y la demanda, puig la tassació ordinaria no pot en ellis subsistir per ser impossible en molts casos lo poder fixar ni aproximadament una unitat d'eforts individual pera la producció en arts y en ciencias.

(Continuará 7 mesos article en lo número próxim.)

Vilaver 19 Octubre de 1896.

Apreciat Director: Tinch de dirli que 'l manament de la ley del embut del poble de Vilaver s'entolou en dos, que son: Desmoralización y Santa Hipocresia. Com si diguessim: Jacha estos prohibits per la ley, acompayats del poch sel de las autoridades, que al mateix temps millor s'ocupan d'anar á recibir l'arca-de-Noé, ó més ben dit arca-bote, y també sempre agrats de las fajillas de mossen Ulleras (el *Listero*, conigut per aquest nom en Vilaver.

Sobres lo bote crech que aquesta setmana lo veurém ó veurán bofetar á la canalleta (pibretas).

Sobres lo joch es un esclafot lo que passa, perquè 's juga publicament devant d'alguns d'autoritat, y com si plaguesin figes. Ja que la autoritat del poble s'ho tira tant á las espaldas, dentaria de la bondat del senyor Gobernador de la provincia que prenguda part en aquest assumpte, perquè aixís posar molts pares de familia que tot los dies los hi paren la ratxa per s'afala, se veurien lliurats de tanta tonteria, y aixís també, ocupats 'l Gobernador de la com, l'alcaldé, que no se ocupa de res més que de contemplar y servir als satanes, tindria més temps, si ada li falta, pera passar lo coserí.

Disposi del seu company y amic

Un Eclesiast.

Sant Coloni 21 Octubre de 1896.

Apreciat Director: Una victima més del treball tenim d'algar á la interminable llista obrera per l'actual sistema social que consagra la explotació del home per lo home. Martí Valls y Guix, paleis estimat de tot hom, venant en idees y de 17 anys d'edat, lo divendres passat caygué de la bossa abont treballava, y avuy á dos quartes de sis del matí ha deixat d'existir. Un maldit mal ó obra de Sant Coloni non accionat al dolor de sa familia, y fem tot per l'avena de las idees que que 'l treball pugui realitzar-se en condicions en que no sigan possibles las desgracias com la ocorreguda á nostre company.

Sens res més per avuy, disposi de s. a. y amic

Rafel Alat.

ballador te manifestes ab lo nom de **El Obrero**, entengas que, net y clar, t'acusem de que to la seva gent, los anomenats representants (no tots, sols a alguns dels principals) de las Tres Clases de Vapor, de la caixa dels obrers pagaren la miserable agressió contra 'l Director de La Tramontana y 's valgueren de la policia pera organitzar y fer que quedés de moment en la més repugnant impunitat son cobart y asquerós delict.

Demana que 's publiquin los noms dels autors, y serán publicats; digas que 's portem als tribunals, y allí 's durém; si volés sortir a la vergonya, no havéu de fer més que demanarla, y allí sortirà. Aquesta es nostra millor venjança: la que vosaltres volguéu.

D' aquesta befa deshonrosa no os salva ni 'l *sursum corda*, ni tota la vostra barra y strevimet, ab tot y ser tanta y tant.

Ni 'l prometre cinquanta duros al primer assési que accepti 'l lliurarvos de las abrumadoras y terribles acusacions de nostre Director. ¡La pagariu cara!

TEATRO NOVELATA.—*Sogra y Nora*, comedia del senyor Pin y Soler.—Com tota obra, té defectes; mes son tantas las bellezas que entranya la comedia del conegut novelista, que aquele no 'a veuben. Mes no es tot ho ocultur novelata o comedia; per aquestes se necessiten coneixements de cosas que aqueles no tenen y treballar ab moltes ab que 'l novelista no hi treballa. Ab tot es una obra que val y de bastant mèrit literari. En la execució sobresortiren los Srs. Bonaparta y Fontova.

TEATRO-ROMA-CATALA.—*La Parentela* es una comedia, deguda a la ploma del actor Sr. Colomer y de la que 's parlarán en la próxima.

Y prescriptes, puig diuben que la temporada del Lí- una farà foror. Veurán si será així. No volem diras ni diras emiments; conjuncta bona son los que fan falta.

LEOPOLDA G.

CRISTIANISME

—Pare.—Fill.—Lo demanarvos un parer avor pretench sobre un punt que jo requiré no puic, y ho busco la tem pa.

—Pare, demana 'l que vulgas, que tot t' ho constataré, puig los teus enys ja 'm permeten proporcionar solucions a la tendra inteligencia, ab exemples y concèssia.

—Digui: ¡Per qué en las iglesias, en los dies tempus de Deu, tot té a fora pobre aspecte y es a dins rich en excels!

—Per qué en la portal hi ha pobres, que a dia, ven, menesterbo, la moneda sembla hi neix!

—Així, fill meu, es cosa que ab prou feynas jo comprench, mes, la observació aprofita pera dar' mostra evident de com la iglesia de Crist signala lo ordenat per ell.

«Ones a qui ho necesiti,» Crist, 'l filosof, digui, «so adoraréu cap imatge,» va exclamé 'l sobri maites, mes, al temps entres rictraxos tipa de derrotat en plabera, y, après de mirars ab seco als infelissos pobres, a dins ab ferer adoran lo que 'l Crist mira ab maynys, y 'l or, com plura, raplas, plena de anhel sentiment, a un gregat de condicions, a aquella que un matís modest han donat a un aspeccia tapant 'l estat verdader, com anserregas debara robbert son cor d' amarg fet; quina arroplegan las dèlvars ab alay sempre absorbent y sena que may ja se agracia rebí un sol suavit d' ella.

¡Y que 'l atreviatse dirne, tant que 'l moneda rebí com lo qui a n' aquest la dona, que ho fan per amor a Deu! VII sarcasme; hipocresia fera os sols lo que 'l monst, per lo qual cal explicares, justu mentes, lo suavit remey de que el clero y la nobleza tant ab ses iniquas feys, llens al abim del despreci lo pobla, que os qui 'l son!

—Ab ella, donchs, no dech fragnar! —No, desmentir 'lo estat condicic, guardat bon bí de un obrer; refugí son ofertaments,

puig quan creureis que molt 's ayman, que elcote 'l duben sincer, buria, com del Cristianisme, ne farán de tu mateix, y, com es a n' ella propici, obrarán ab tu en estrán ab la forma més sa i raje, de la manera crudel que tractan avuy a Crist, a qui a pesar de que 'l ellí no n' han deixat ja los segles ni ossos, ni cendra, ni res, inhumanament explotan, mofa 'n fan fins del nom seu.

A. TOLMÉ

A Sitjes han fet un octavari al santíssim sacrament, y allí era cosa d' escoltarse al predicar y divertirshi d' apretar a corre.

L' un dia la pegá per dir que totas las donas son deshonradas (jcom y 'l home no deu tractar més que ab majordomas y nevodas!) l' altre que l' obrer vol vuyt horas de treball per anar a la taberna, al café y al teatro, y un altre va enllarlarlas per dir que 's matrimoni que 's fan després d' haver sigut molt temps promesos son los que viuen més malament, perque lo millor es concixes y casarse desseguida, pero per la iglesia, ey!

Ab tal predicar, tals assumptos y tals teorías, tothom sortia del sermó com lo negre del qñento: ab los peus fets y 'l cap calent.

ET

¿Qué passá fa uns quinze dias al carrer de la Rutlla de Tarrasa, que anant lo vic... ¡arrí! Si aquet a visitar un malalt se topá ab una dona que menjava pa y arengada, y al dirli que menjava de just perque criava li proposá que 'l criés a n' ell y 'l obligá a fugir més que depressa la intervenció del vehinat!

¿Era acás que 'l ensotant estava de liet y volia fer fira?

ET

En Blay Apagallums de Sant Just Desvern nos ha dirigit una carta contestant nostre suclito de fa quinze dias, carta que sentim no poder insertar lo mo molt que se separa de la qñestió, pero que no obstant, ferém constar lo que preté pertinent al assumpto, ja que nosaltres may neguem la defensa al qui s' ha atacat.

Diu en Blay que cli va mullar a las cristuras perque anavan per baix lo tauler del servimet tocant gots y copas, cosa que ja havien fet altres vegades, y que pera donarlos un castich que no 's trenqués cap os va tirarlos l' aygua. Nosaltres creyem que lo millor era no castigarlos de cap manera, sino avisar a sos perss al feyan alguna entremaliadura propia de la edad. Responet a lo que 'n diu de la mare no n' havem de fer res.

Y conformes ab aquest final de la carta del citat Blay Apagallums:

«D' haver plogat ab la bacina per alló que 'n diuben las animas, el senyor, jo ho havia fet; pero senyor director, jo cobrava per la feyna que feya com si fos altre cosa, y justu vosté qui era més tosto jo que cobrava ó be 'l llançat que pagava, que tal volta 'l qui ho ha fet insertar era un dels tals.»

Si acás, ja será hora de que 's desllanegui... ajudat d' en Blay.

ET

Una santa missió que ha anat a pasturar per Mollerusa ha barbarizat tant com ha pogut desde 'l baci místich del safreig piadós de la població.

Comensá esbombant de quin modó especial se formá en las entranyas de Maria Santissima lo cos de Jesús, que n' hi havia pera taparse las orellas. Luego contá las feynas de la Magdalena y la Samaritana quan feyan de donas públicas, que vaja, alló semblava una cátedra de casa la madama Mixon. Després se citá de los pecats de las noyas y 'l joves, y... ¡si 'n va fer de goma per lo llepisós de la conversa! Y finalment va bramir contra 'l periódich, fentnos la mercé de colocar en primer lloch a La Tramontana, dihent que 's que deyan que no hi ha purgatori son pitjor que las bestias, y que als Directores d' aquestes paperots no n' hi ha pro ab todas las presones y presiris y cadeñas del mon pera ferlos pagar lo que mereixen, perque ells fan que 'l clero 's vegi aborrit y las ideas dolentas estimadas.

¡Ay carcunda del meu cor! ¡y com riaría hereteje que m' ho escriu al sentirte bramar de tal modo!

Alguns cops tinch enveja de no viure en algun poblet, per divertirme ab las burradas dels misionistas.

ET

Allá a Ripoll hi ha una capella que 'n diuben del Remey, y naturalment, qui té mal allí busca curació.

Y deu succhir que 's ensotants d' aqueles vols actualment deuben pair de mal de butxaca, y buscaren son remey en la festa del idem del diumenge dia 12 d' aquest mes, organisant uns jochs specials ab una birolla y un pollastre, que las donas y criaturas que formavan la comitiva piadosa d' aquel aplech del Remey, hi deixavan los diners que era una enfermetat.

Piadonament pensant suposo que algú trobá son remey en aquella motiganga mística.

ET

A Catania Italia, ha sigut condemnat a 9 anys de presiri lo capellá Doménico Maggio, per robo de duas joyas de la catedral d' aquella ciutat, valuadas en vuyanta mil duros.

¿Si será d' aquestas persecucions al clero que que 's quixavan los congres-gats de Saragossa?

LO SI-NO-DO

SONET

«No serás vanitós, ni podrás bodega de quincalla. (Jesús, Sermó de la Montanya).

—Correu beates a la Catedral, que hi fan los Tres-Toms, correu, correu, tres cents sextants y pico ne veureu garrutis ab colorays especial:

—Quanta caps de pluja, dich, pluvial, com si hi plougés a cantis dins la Soul!

—Quanta fanfarria tot en nom d' un deu emich de la jerana y poch formal.

Per forsa ha de se 'n deu tant tranquil, perent d' en Carnestolus, quan li fan bromas de tant mal gust per' quest satí.

—Diu qu' es lo verdader.—Eix ho dirán! perque 'l Deu verdader 'te hi dona... ¡il a n' aqueste reverends de can-can.

RESUME.

TRENCA CLOSCAS

PRIMO Z. MAS. CANET.

Formar ab aquestas lletres lo nom de un polítich espanyol.

PAPILLO

LOGOGRIFO-NUMERICH

- 1 2 3 4 5 6 7 Poble catalá
- 4 7 3 2 6 Carrer de Barcelona
- 1 2 3 5 6 Animals
- 3 2 6 7 Nom de dona
- 1 2 6 Molts malalts no tenen
- 5 6 Animal
- 3 Consonant

R. O. LLORET

SOLUCIONS

É LAS CABOARIAS DEL SEÑOR PABAY GONZALEZ.—Lo Besó es un riu. TRACA-CLOSCAS.—Un jefe de la Coronela.

The «No Ambrós» Bando de la Gobernación, 6. Barcelona

PRÓXIM A SORTIR

Almanach de La Tramontana per l' any 1891

Una verdadera sorpresa preparém a nostres lectors ab la publicació d' aquest Almanach, que no valdrá més que UN RAL, com de costum.

Podén ja anar fent sos pedidos los correspondents, advertint a tots que 'l que no avisi en contra se li remetrán lo mateix número d' exemplars que 'l que prengui setmanalment del periódich.